

Programy

Vývoj konfliktu

Vzdělávací blok zkoumá souvislosti mezi projevy předsudečných postojů či jednání a růstem nevráživosti a nenávisti mezi různými skupinami. Účastníci a účastnice se zabývají otázkou, jak se společnost může posunout od vtipů o odlišnostech až k otevřenému násilí. Na příkladu reálné mediální kauzy porozumějí tomu, jak média mohou přispět k eskalaci společenského konfliktu.

Cíle

- Účastníci a účastnice budou citlivější na malé projevy násilí a prozkoumají, jak mohou počáteční projevy diskriminace přerůst v otevřené násilí.
- Účastníci a účastnice pojmenují možnosti jednotlivců v zastavování eskalace nenávisti.
- Účastníci a účastnice vysvětlí, z čeho může vzniknout napětí nebo konflikt mezi příslušníky většinové společnosti a příslušníky některé z menšin.
- Účastníci a účastnice porozumějí, proč jsou extremistické názory a jednání nebezpečné.

Doba trvání

180 minut (bez přestávek)

Věk

15+

Pomůcky

pracovní list pro každého, tabule/flipchart, fixy, *Vtipy na hraně* – tři vybrané vtipy (příloha 1), cedule A4 s nápisem ANO, cedule A4 s nápisem NE, lepicí kartičky post-it, *Mediální zprávy ke kauze Břeclav* – pět vytištěných sad pro práci skupin (příloha 2), *Reakce na dění v Břeclavi* – vytištěná tabulka pro každou skupinu (příloha 3), *Chronologie případu údajného napadení patnáctiletého chlapce v Břeclavi, 2012* – lektorský podklad k aktivitě *Petr z Břeclavi* (příloha 4), provázek, *Příklady projevů pater pyramidy nenávisti* – lektorský podklad k aktivitě *Pyramida nenávisti* (příloha 5), *Genocida* – lektorský podklad k aktivitě *Pyramida nenávisti* (příloha 6)

Kompetence globálního občanství

Zacházení s rozmanitostí, respekt k odlišnosti

Nakládání s konflikty

Cíle udržitelného rozvoje

- 10** Méně nerovnosti
16 Mír, spravedlnost a silné instituce

Realizace

Uvedení do tématu (5 minut)

Na začátku uveďte účastníky a účastnice do tématu a krátce představte, čemu se bude setkání věnovat: *Dnes prozkoumáme otázku, jak a za jakých okolností se někdy mohou nevinné události, jako je vyprávění vtipů či novinová zpráva, stát součástí eskalace společenského konfliktu a přerůst v násilí.*

V průběhu celého programu máte možnost s účastníky a účastnicemi využívat pracovní list. Pokud se pro to rozhodnete, předem si jej dobře prostudujte a na začátku programu ho všem rozdejte. Pracovní list je možné plnohodnotně nahradit využíváním příloh v příslušných částech realizace.

Kdy už úsměv tuhne na rtech (40 minut)

Přibližte, čemu se budete v této části věnovat: *Lidé si rádi vyprávějí vtipy. Já také občas někomu řeknu vtip, třeba i takový, který si dělá legraci z nějaké skupiny. Například vtipy o blondýnách. Chci, abychom se společně podívali na to, co bereme jako fór a kdy už je to na hraně. Je zřejmé, že hranici máme každý jinde, a proto prozkoumáme různé pohledy. Bude to vyžadovat odvahu k sebereflexi, důvěru a otevřenost.*

Nejdříve má každý za úkol zvednout ruku, pokud si na následující otázky odpoví „ano“. Účastněte se také, podpoří to větší otevřenost:

- *Už jste si někdy dělali legraci z někoho, kdo je jiný než vy?*
- *Už jste někdy slyšeli vtip, který si dělal legraci z člověka jiné barvy pleti, jiného náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace?*
- *Už si z vás někdo dělal legraci kvůli vaší odlišnosti či příslušnosti k nějaké skupině – zájmové, náboženské, národnostní, kvůli vašemu pohlaví?*

Předpokladem je, že se vždy vícero účastníků či účastnic přihlásí. Po těchto signalizačních otázkách se zeptejte: *Kdy je to ještě legrace a kdy vám už tuhne úsměv? Čím je to ovlivněno? Zachyťte odpovědi na tabuli či flipchart. (Mohou se objevit např. následující odpovědi: Když se mne to týká, tak je to nepříjemné. Když je přítomen člen dané skupiny, tak už úsměv tuhne na rtech. Když vtip vypráví příslušník dané skupiny, tak je to v pohodě. Apod.)*

Uveďte: *Prozkoumáme teď stejnou otázku na příkladu konkrétních vtipů. Nalepte na protilehlé stěny slova ANO a NE napsané na papíře A4. U každého ze tří dopředu vybraných vtipů (příloha 1) necháte účastníky a účastnice, aby se vždy postavili na škálu ANO–NE, a vyjádřili se tím ke dvěma následujícím výroky:*

- *Vyprávěli byste daný vtip? Vysvětlete, co póly znamenají: ANO = vtip bych řekl/a bez váhání x NE = vtip bych nikdy neřikal/a.*
- *Vymezili byste se, kdyby vtip vyprávěl někdo jiný? Vysvětlete, co póly znamenají: ANO = rozhodně bych se vymezil/a x NE = rozhodně bych se nevymezil/a.*

Metodická poznámka: Vodítko pro výběr tří vtipů z přílohy 1 najdete v metodické podpoře níže. Pokud využíváte při výuce pracovní listy, jsou tam již tři vtipy předvybrány.

Po druhé otázce se ptejte a nechte zaznít několik odpovědí: *Proč jste se takto postavili? Jaké okolnosti by ve vašem rozhodování hrály roli? V průběhu aktivity se vyptávejte tak, aby zazněly různé pohledy: Je tu ještě jiný důvod, proč stojíte tady? Má to někdo podobně? Má to někdo jinak?*

Na závěr se ve dvojicích a poté v diskuzi věnujte následujícím otázkám:

- *Proč jsou některé vtipy na hraně?*
- *Proč lidé vymýšlejí vtipy o jiných skupinách? (Mohou se objevit např. následující odpovědi: protože jsou jiné, je to snadné, cítíme se lepší, vyrovnáváme se se strachem z odlišnosti, neporozumění jinému apod.)*
- *Proč je těžké se vůči vtipu vymezit, i když se mi nelíbí, že ho někdo říká?*

Shrňte: *Proč se vůbec o vtipech bavíme? Protože vyprávění vtipů se někdy účastnil každý z nás, a přitom jde o způsob, jak se může vytvářet či posilovat rozdělení společnosti. Děje se tak ve chvíli, kdy jde o vtipy na úkor jiné skupiny – takové vtipy stavějí na stereotypu a vytvářejí předsudky. Stejný efekt mohou mít média a způsob, jak informují o událostech. Znáte nějaký příklad předsudku, který šířila média?*

Metodická poznámka: V případě, že je to potřeba, vysvětlete pojmy „stereotyp“ (představa o typickém příslušníkovi jiné skupiny, která se nezakládá na údajích, ale spíše na historkách) a „předsudek“ (předpojatý postoj ke druhým, aniž je skutečně známe; podrobněji viz infobox).

Petr z Břeclavi – čtení s předvídáním (55 minut)

Na úvod řekněte, že se nyní seznámíte s reálnou mediální kauzou. Rozdělte skupinu do čtyř až pěti menších skupinek. Každá skupinka dostane první text ze souboru novinových článků a informací, které pojednávají o případu domnělého útoku Romů na 15letého chlapce v Břeclavi v roce 2012 (příloha 2, část 1). Po přečtení skupinky samostatně diskutují o otázkách pod textem. Věnujte se jim poté i společně:

- *Jaké pocity ve vás příběh vyvolává? Co si o té události myslíte?*
- Ptejte se celé skupiny a pište do sloupců aktérů na tabuli: *Co byste dál dělali na místě Petrovy matky / Petrových přátel / starosty?*
- Nechte skupinky probrat následující otázku: *Co se bude dít dál a proč si to myslíte?* Pár názorů nechte zaznít přede všemi. Nezapomeňte se ptát na zdůvodnění předpovědi.

Rozdejte další článek (příloha 2, část 2 věnující se pochodu za Peťu). Po přečtení se zaměřte nejprve ve skupinkách a následně společně na další otázky:

- *Jaký z vašich odhadů se potvrdil?*
- Doptejte se signalizační otázkou, kdy kladná odpověď je vyjádřena zvednutím ruky: *Přidali byste se vy osobně k pochodu za Peťu? Proč?*
- Ptejte se všech a pište do sloupců aktérů na tabuli: *Co byste udělali na místě břeclavských Romů, Petrových přátel, starosty?*
- Menší skupinky prodiskutují: *Co se bude dít dál a proč si to myslíte?*

Rozdejte další článek (příloha 2, část 3 věnující se pochodu organizovaného extrémisty). Po přečtení se zaměřte nejprve ve skupinkách a následně společně na další otázky:

- *Jaký z vašich odhadů se potvrdil?*
- Všem položte otázku: *Co byste udělali vy? Přidali byste se k pochodu pořádanému přáteli Petra a Dělnickou mládeží, nebo ke shromáždění Nenávist není řešení? Nebo byste dělali něco jiného?* Určete tři místa v místnosti, která budou symbolizovat tři různé odpovědi. Účastníci a účastnice vyjádří svou odpověď tím, kam se postaví v prostoru: 1. *přidal/a bych se k pochodu pořádanému přáteli Petra a Dělnickou mládeží;* 2. *přidal/a bych se ke shromáždění Nenávist není řešení;* 3. *dělal/a bych něco jiného.* Když se všichni rozmístí, dejte jim čas probrat důvody jejich volby s někým, kdo stojí nejbliže. Potom si tyto důvody navzájem představte.
- Zeptejte se všech: *Co se bude dít dál a proč si to myslíte?*

Rozdejte další článek (příloha 2, část 4 naznačující, že za incident možná nemohou Romové). Po přečtení se zaměřte nejprve ve skupinkách a následně společně na další otázky:

- *Jaký z vašich odhadů se potvrdil?*
- Ptejte se všech a pište do sloupců aktérů na tabuli: *Co by měl kdo udělat a proč?*
- Zeptejte se všech: *Co se bude dít dál a proč si to myslíte?*

Rozdejte další článek (příloha 2, část 5, která popisuje přiznání Petra). Po přečtení se zaměřte nejprve ve skupinkách a následně společně na další otázky:

- *Jaký z vašich odhadů se potvrdil? Co si myslíte o událostech teď?*
- Ptejte se a pište do sloupců aktérů na tabuli: *Co by měl v danou chvíli kdo udělat (starosta, matka, Peťa, Břeclavané, břeclavští Romové)?* Na závěr můžete přečíst vyjádření Petra a Petrovy matky (příloha 2, část 6).

Metodická poznámka: Jsou-li skupinky samostatné, můžete je nechat diskutovat o otázkách samostatně. Odpovědi na otázky *Co byste dělali na místě...?* (u částí 1, 2, 4 a 5) pak doplní do tabulky aktérů (příloha 3), se kterou se bude pracovat v závěrečné reflexi.

Petr z Břeclavi – reflexe (35 minut)

Vyznačte na zem časovou osu natažením provázku či křídou a upevněte na začátek datum 15. dubna 2012 a na konec datum 23. května 2012. Jakmile skupinky dočtou, instruujte je, ať napíší pět důležitých momentů příběhu na samostatné lepicí kartičky post-it. Následně ať je připevní na časovou osu. Pročtete, co se posbíralo, a ptejte se celé skupiny:

- *Proč jste zvolili tyto momenty?*
- *Co vše přispělo k vyhocení celého případu?*
- *Zvedněte ruku, pokud celý případ vnímáte jako příklad konfliktu. Doptejte se proč.*

Každá skupinka dostane prázdný list papíru, na který během 10 minut zaznamená odpovědi na otázky zapsané na tabuli či flipchart:

- *Co ovlivňovalo vaše vlastní názory, když jste předpovídali další vývoj událostí?*
- *Jakou roli v příběhu sehrála média?*
- *Jakou roli v příběhu sehrál strach? Kdo se v jednotlivých momentech bál a k čemu to vedlo?*
- *Jakou roli v příběhu sehráli Romové?*
- *Jak se proměňoval obraz Romů ve společnosti v průběhu kauzy?*

Metodická poznámka: Postupovat se dá i tak, že každé skupince dáte jednu otázku a odpovědi pak budou sdílet. Další variantou je napsat po jedné otázce na plakát a plakáty rozmístit po místnosti. Nechte zúčastněné procházet ve dvojicích po místnosti a na plakáty doplňovat odpovědi. Každá skupinka se pak přiřadí k jednotlivým plakátům a jejich úkolem je pročíst odpovědi a představit je.

Obraťte pozornost k průběžně vyplňovaným doporučením jednotlivým aktérům. Ptejte se všech:

- *Které navrhované akce by konflikt spíše zhoršovaly a které by ho zmírňovaly?*
- *Když se na to podíváme zpětně, kdo a jak mohl zasáhnout a zmírňovat konflikt v jednotlivých fázích případu z Břeclavi?*

Na závěr můžete doplnit chronologii případu (příloha 4), aby zúčastnění věděli, jak to s Petrem dopadlo.

Pyramida nenávisti (30 minut)

Navazte otázkami:

- *Je něco, co byste v kauze Břeclav hodnotili jako nenávistné jednání?*
- *Odkud se bere to, že pouhá falešná výpověď poškozeného může způsobit pochod 2000 lidí, na kterém zaznívá „cikáni do plynu“?*

Účastníci a účastnice pracují v pracovním listu s částí *Pyramida nenávisti*. Vysvětlíte, co pyramida znamená: *Zde vidíte grafické ztvárnění toho, jak se v určitém kontextu mohou vtípky a šeptanda vystupňovat v násilí. Říkáme tomu pyramida nenávisti*. Představte jednotlivé stupně pyramidy odspodu (infobox) a ilustrujte je na jednom z příkladů z tabulky (příloha 5).

- *Nechte účastníky a účastnice, aby ve dvojicích vyplnili příklady stupňování konfliktu v kauze Břeclav: *Kde se kauza Břeclav ve svých jednotlivých fázích pohybovala? Jak se stupňoval konflikt?**

Na závěr se jich zeptejte, jaké vnímají další spící společenské konflikty v ČR, kde by podobná drobnost mohla vést k vystupňování. Nechte dva či tři zaznít a společně hledejte, jak by se daný případ projevoval nebo se projevuje u různých úrovní pyramidy.

Zeptejte se účastníků a účastnic, zda si vybaví příklady genocidy proti skupinám na základě jejich rasy, národního původu, náboženství či sexuální orientace. Ujistěte se, že rozumějí pojmům genocida či holocaust (infobox, podrobněji vč. příkladů příloha 6).

Závěrečná reflexe (15 minut)

Ptejte se skupiny: *Na jakém stupni pyramidy je nejsnazší zasáhnout?*

Máte-li čas, zadejte ještě akční úkol do dvojic: *Vyberte jeden vtíp ze začátku hodiny, vůči němuž byste se buď předtím, nebo nyní chtěli vymezit. Poté formulujte větu, kterou byste mohli s respektem říct a zároveň by vám to nebylo trapné.*

Uzavřít můžete kolečkem: *Jaké poučení či posun ve vašem porozumění konfliktům si odnášíte?*

Infobox – Předsudky

Obecně můžeme předsudek charakterizovat jako předpojatý postoj. Jedná se o předem (tj. „před-souvající“, předcházející vlastnímu poznání) zformovaný a fixovaný postoj k nějakému objektu (člověku, skupině, etniku, národu, ale i problému či situaci). Tento postoj se projevuje bez ohledu na individualitu nebo povahu objektu, vůči němuž je zastáván, a vyznačuje se i tím, že v něm převládá emoční složka. Předsudky představují „pokřivené zrcadlo“, tj. zkreslené, nepravdivé a nespravedlivé posuzování dané skutečnosti. Představují také bariéru otevřené a dialogické komunikace, protože zkreslují vnímání a poznávání druhých.

Jak předsudky fungují

Člověk s předsudky „naslouchá“ jen těm informacím, které jsou souhlasné s jeho předsudky. Například má-li člověk předsudek, že „blondýny, údržbáři atd. jsou hloupi“, pak citlivěji vnímá jakékoli vyjádření, zmínku či informaci o jejich „hlouposti“, a tím si potvrzuje domnělou správnost svého „hodnotícího“ postoje.

Člověk, který má předsudky, nezvažuje při posuzování druhých žádné alternativní vysvětlení. Při pouhém racionálním přesvědčování o nesprávnosti a nevhodnosti daného postoje obvykle dochází k tzv. bumerangovému efektu, tj. k jakémusi „zatvrzení se“ v původním postoji, kdy dotyčný ignoruje jakékoli informace, které s jeho předsudkem nesouhlasí.

Psychologické pojetí předsudků

V rámci obvyklého a převládajícího chápání předsudků jako záporných postojů chápe psychologie předsudky jako záporné postoje opírající se o šablonovité myšlení a emoce. Předsudky osobnost získává během socializace, přičemž si je utvrzuje zkušeností a upravuje prostřednictvím styku s členy skupiny, k níž patří. Psychologie rozlišuje tři složky předsudku:

- negativní stereotyp (kognitivní komponent);
- negativní cítění (afektivní komponent);
- sklon k negativnímu chování a jednání (behaviorální komponent) k jiným jedincům či skupinám.

K agresivitě pak dochází tím, že předsudky dostávají v jednání podobu sociální distance, diskriminace či přímého fyzického násilí. V tomto smyslu lze diskriminaci vymezit jako projev negativních předsudků vůči jednotlivci či skupině.

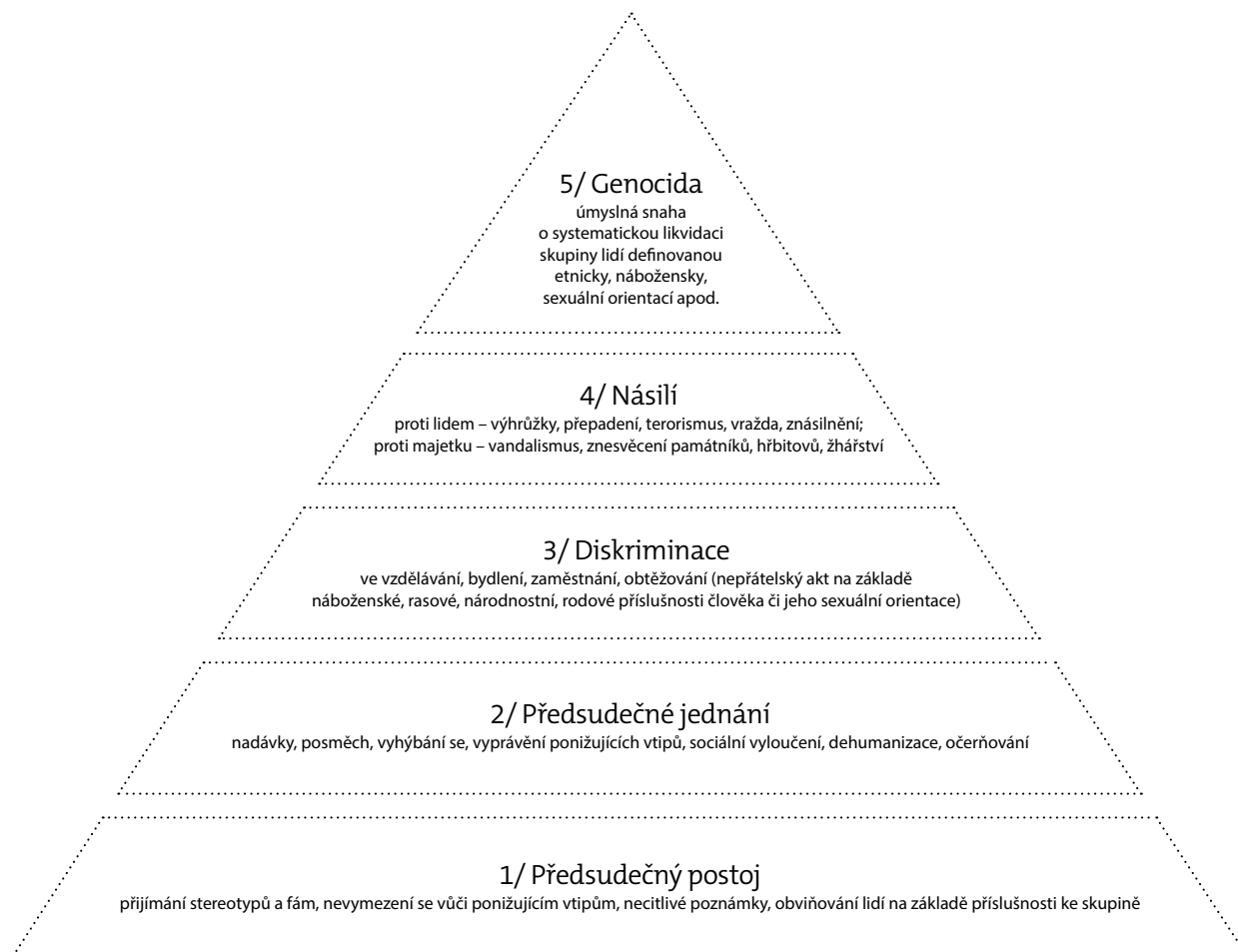
Poznávací funkce předsudků

H. G. Gadamer poukazuje na to, že předsudky se původně nevyznačují dominantním pejorativním vymezením, neboť jsou podstatnou součástí kategorie rozumění. Předsudky předcházejí většině našich myšlenkových soudů a úsudků, a představují tak nezbytné východisko každého hermeneutického procesu. Jsou důležité pro porozumění nejen „věci samé“, ale i sobě samému – to, že si vůbec uvědomíme, že nějaké předsudky máme, že si uvědomíme, jaké jsou právě naše předsudky, vede k sebereflexi a sebezpoznání.

Z výchovně poznávacího a z rozumějícího hlediska tedy není úplné negování všech předsudků žádoucí, protože brání možnosti jejich rozlišení. Člověk si má naopak všechny své předsudky uvědomovat, protože to je východiskem k tomu, aby mohly být reflektovány a „kontrolovány“ s cílem získat správné a věcné porozumění. Rekognoskace a identifikace předsudků totiž představuje pozitivní oporu při porozumění druhé osobě (a jinakosti vůbec), aniž by nutným výsledkem musel být antagonismus. Podstatné ovšem je, aby tato pozitivní opora předsudku byla pěstována právě výchovou.

Infobox – Pyramida nenávisti

Pyramid of Hate je vzdělávací pomůcka vyvinutá organizací Anti-Defamation League. Zobrazuje proces stupňování vtípků a šeptandů v projevy násilí, tedy jak může nenávist eskalovat ve společnosti. Cvičení, která s pyramidou nenávisti pracují, nabízejí zúčastněným příležitost prozkoumat jejich vlastní postoje a předsudky, zkoumat roli a odpovědnost jednotlivce, pokud jde o etnické, rasové a náboženské předpojatosti, a kriticky přemýšlet o příkladech předpojatých postojů, předsudečného jednání, diskriminace, násilí a genocidy.

Infobox – Role médií v břevclavské kauze

Pro tento infobox používáme dobový komentář Marka Švehly, který vyšel v den pochodů a dlouho před objasněním, jak to bylo s Petrovým napadením. Vychází právě z kritického čtení médií v průběhu jednoho týdne po Petrově úrazu, a poslouží tedy dobře jako inspirace, čeho si se skupinou všimát u novinových titulků.

STRACH NAD MĚSTEM – Brutální útok v Břeclavi zatím řekl víc o médiích než o Romech

Marek Švehla, Respekt, 22. 4. 2012, aktualizace 25. 4. 2012

Až jednou budou naši potomci zkoumat, jak v Česku v roce 2012 vznikaly protiromské bouře, měli by si nalistovat (nebo spíš naklikat) noviny z minulého týdne. Ten totiž názorně ukázal, jak velkou měrou se na dění podílejí česká média, především ta internetová. Jak se to stalo?

Pondělí, 16. dubna: široce čtené zpravodajské servery iDnes a Novinky (spojené s Prámem) s odvoláním na policii informují, že v Břeclavi tři neznámí pachatelé brutálně zbili patnáctiletého Petra, který skončil s poškozenou ledvinou v nemocnici. Servery své čtenáře dále informují, že podle chlapcovy matky jejího syna bezdůvodně napadli tři Romové.

Úterý 17. dubna: iDnes i Novinky už rovnou bez okolků oznamují, že raněného chlapce brutálně zbili tři Romové. „Může se to stát každému,“ říká chlapcova matka v iDnes. „Útočníci jsou bestie,“ citují novináři starostu.

Středa 18. dubna: Napadení chlapce třemi Romy „vyvolalo bouřlivé reakce“ (iDnes) a „v Břeclavi to po útoku agresivních Romů vše“ (Novinky). Břeclaví projde pochod pravicových radikálů, oznamují servery.

Čtvrtek 19. dubna: iDnes referuje, že Břeclav má strach z pochodu radikálů. Už přitom nepíše, že chlapce zbili Romové, ale opatrněji „pravděpodobně Romové“. Novinky dál trvají na tom, že to byli Romové. V té době už Česká televize referuje, že v breclavské romské komunitě vypuká panika, rodiče ve strachu před násilím zavírají děti doma.

Pokud si ovšem shrneme fakta: v pátek večer, kdy šel Respekt do tisku, se celá verze o agresivních Romech opírala pouze o tvrzení zraněného Petra. Jiní svědci se nepřihlásili a policii evidentně nic neřekli ani její informátoři, což je divné, pokud by v poměrně malém městě šlo o místní Romy. Zmíněná média (nejde ale jen o iDnes a Novinky) vycházela z jediného zdroje – vystresované Petrovy matky. Ta ostatně v průběhu týdne svůj výrok mírnila s tím, že „alespoň jeden“ z trojice násilníků byl Rom. To by pak byl ovšem zcela jiný příběh, nicméně kola „slušného českého“ pobouření už byla roztočená.

Výsledkem české žurnalistické práce, o níž se v průběhu týdne neobjevily žádné výraznější pochybnosti, je potom vlna skutečně vulgárního rasismu v internetových diskusích či na sociálních sítích a aktivizace radikálů, kteří už se houfují k protestním pochodům a slibují odplatu. Přitom v posledním roce jde už o několikátý případ (třeba údajné násilí Romů na bílých chlapcích na Šluknovsku, z něhož se vyklubala bitka dvou part, nebo nájezd romských kapsářů na odvážného ochránce cestujících v pražském metru, který se však později ukázal jako útok českého opilce na dvě romské ženy).

Zřejmě nebude náhoda, že nejvíc vidíme tuhle redakční politiku u internetových médií, která podléhá kouzlu snadno měřitelné četnosti kliknutí a početné účasti v diskusích. Důvod je jasný: texty s titulky o romských kapsářích nebo násilnících v Česku zaručeně bodují. Velký problém však nastane, když tyhle „body“ s převahou vítězí nad profesionalitou, seriózností nebo i obyčejnou slušností.

Infobox – Genocida

Genocidu právně definovalo Valné shromáždění OSN v roce 1948 přijetím *Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia*. V této úmluvě se genocidou rozumí kterýkoli z níže uvedených činů spáchaných v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou národní, etnickou, rasovou nebo náboženskou skupinu jako takovou:

- a) usmrcení příslušníků takové skupiny;
- b) způsobení těžkých tělesných ublížení nebo duševních poruch členům takové skupiny;
- c) úmyslné uvedení kterékoli skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit její úplné nebo částečné fyzické zničení;
- d) opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí;
- e) násilné převádění dětí z jedné skupiny do jiné.

Genocida jako zločin proti mezinárodnímu právu byla použita jako jeden z právních podkladů v norimberském procesu. Nejde jen o akty fyzické likvidace skupiny lidí, ale i o další činy se záměrem či plánem na zničení základů života dané skupiny s cílem zničit skupinu samotnou (body d, e).

Raphael Lemkin, polsko-židovský právník, který pojem a koncept genocidy navrhl a prosadil, vnímal genocidní akty ještě šířeji: snahy o rozklad politických a sociálních institucí, kultury, jazyka, národního cítění, náboženství, a dokonce individuálních životů osob patřících k takové skupině.

Příklady genocid jsme shrnuli v příloze 6.

Metodická podpora

Kdy už úsměv tuhne na rtech – výběr vhodných vtipů

Vyberte 3–5 vtipů o různých skupinách. Množství vtipů přizpůsobte velikosti skupiny a času, který máte k dispozici.

Berte v úvahu tato kritéria:

- Vyhněte se vtipům, které by se mohly týkat někoho ze zúčastněných, kdo je ve slabé pozici a je příslušníkem skupiny, o níž vtip pojednává (např. dvě dívky v chlapecké skupině).
- Na druhou stranu můžete vybrat kombinaci vtipů, které zahrnou velkou část celé skupiny.

Tipy pro další práci

Týká se mne to

Nenávistné projevy mohou mít zcela každodenní podobu, což si skupina nemusí uvědomovat. Další možnost jejich zkoumání a reflektování vlastních reakcí nabízí aktivita *Týká se mne to* z příručky *Já a oni jsme my: nápady a náměty pro multikulturní výchovu* na stranách 41, 47–48 (viz zdroje).

Incident na škole

Chcete-li posunout skupinu v rozeznávání projevů předsudečných postojů a jednání ve společnosti a podpořit mladé lidi v možnosti zásahu, zařadte práci s modelovým případem. Můžete s ním pracovat frontálně s celou skupinou, ale efektivnější je rozdat text i otázky pro práci menším skupinkám (po čtyřech či pěti lidech) a společně sesbírat odpovědi.

Případ

V jedné škole si parta čtyř kluků začala šeptat o jednom spolužákovi, že je gay. Smáli se mu a pokřikovali na něj poznámky, když ho potkali na chodbě. Nedlouho poté začali používat i urážlivá označení. Na konci měsíce jejich aktivity zesílily. Začali mu podrážet na chodbě nohy nebo ho tlačili na skříňky a zasypávali ho urážkami. Během dalšího měsíce opět pokročili ve svém chování – obestoupili ho a dva z nich mu drželi ruce, zatímco ho ostatní bili a kopali. Nakonec jeden z kluků začal vyhrožovat, že do školy přinese pistoli svého otce a jejich oběť zabije. V tu chvíli to zaslechl jiný student a upozornil policii.

Ptejte se:

- *Mohlo by se něco podobného stát na vaší škole?*
- *Jak si myslíte, že by toto jednání mohlo ovlivnit celou školu?*
- *Co by se dalo udělat, aby se situace nezhoršovala?*
- *Kdo to měl zastavit?*

Od spouštěče po násilí proti skupině

Aktivitu s pyramidou nenávisti je možné rozšířit o práci s případy historických událostí a mapovat v nich projevy posilující nenávist. Rozdejte okopírovanou pyramidu nenávisti z pracovního listu a jeden z textů událostí (příloha 7). Úkolem je identifikovat v textu projevy z různých pater pyramidy. Úkol lze využít jako individuální práci, případně ho zadat do dvojic a poté sdílet ve skupině.

Zdroje

Použité zdroje

- ANTI-DEFAMATION LEAGUE, USC SHOAH FOUNDATION. *Pyramid of hate exercise* [online]. Los Angeles: University of Southern California, 2003 [cit. 27. 9. 2019]. Dostupné z: <https://sf.usc.edu/lessons/pyramid-hate>.
- HOLÁ, Andrea. *Já a oni jsme my: nápady a náměty pro multikulturní výchovu* [online]. Praha: In Iustitia, 2012, s. 41, 47-48 [cit. 15. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/ja-a-oni-jsme-my/ja-a-oni-jsme-my-mkv.pdf>.
- KERCH, Petr. Pogrom v Břeclavi nebyl. *Neviditelný pes* [online]. 30. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://neviditelnypes.lidovky.cz/spolecnost/fejeton-pogrom-v-breclavi-nebyl.A120528_201841_p_spolecnost_wag.
- OSN. *Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia* [online]. 8. 12. 1948 [cit. 27. 9. 2019]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-genocida.pdf>.
- RVP. *Názorová škála* [online]. Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů, 16. 1. 2014 [cit. 27. 9. 2019]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/18297/NAZOROVA-SKALA.html>.
- ŠVEHLA, Marek. Strach nad městem – Brutální útok v Břeclavi zatím řekl víc o médiích než o Romech. *Respekt* [online]. 22. 4. 2012 [cit. 15. 10. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2012/17/strach-nad-mestem>.
- WESSLER, Stephen L. Sticks and Stones. *Educational Leadership*. December 2000 / January 2001, 58/4, s. 28.

Příloha 2: Mediální zprávy ke kauze Břeclav

- BOŘIL, Martin. Břeclaví projde pochod za zbitého chlapce, svolala ho Dělnická mládež. *iDnes.cz* [online]. 18. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/breclav-bude-pochodovat-za-zbiteho-chlapce-na-akci-dohledne-policie.A120417_160250_brno-zpravy_bor.
- BOŘIL, Martin. Může se to stát dalšímu, burcuje matka chlapce brutálně zbitého Romy. *iDnes.cz* [online]. 17. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/matka-chlapce-zbiteho-chlapce-romy-v-breclavi-varuje-pred-dalsimi-utoky.A120417_102745_brno-zpravy_bor.
- Břeclaví projdou společně rozhněvaní lidé z Facebooku i Dělnické mládeže. *iDnes.cz* [online]. 20. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/brno/zpravy/pochody-za-zmlaceneho-chlapce-v-breclavi.A120420_103639_brno-zpravy_dmk.
- CAJTHAMLOVÁ, Tereza. Břeclav zmrazila pravda o „zbitém“. Spadl sám. *iDnes.cz* [online]. 24. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://theses.cz/id/goggoz/MDP_POLACEK_II-R/PRILOHY_k_MDP_PO/25_Breclav_zmrazila_pravda_240512_JM.pdf.
- ČTK, ROMEA. Dva tisíce lidí se zúčastnilo protiromského pochodu Břeclaví. Neonacisté se pokusili zaútočit na Romy. *Romea.cz* [online]. 22. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.romea.cz/cz/zpravy/dva-tisice-lidi-proslo-breclavi-za-zbiteho-hochalide-debatovali-se-starostou-neonaciste-se-pokusili-zautocit-na-romy>.
- ČTK, VALÍKOVÁ, Zuzana, ŠEVČÍK, Jiří. Útok Romů? Ne, mladík z Břeclavi si brutální napadení vymyslel. *Deník.cz* [online]. 23. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/jihomoravsky-kraj/chlapec-z-breclavi-si-utok-romu-vymyslel-zranil-se-vlastni-vinou-20120523.html>.
- Napadený hoch z Břeclavi se těší domů. Odmítá, že by měl ve městě nepřátele. *iDnes.cz* [online]. 2. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/brno/zpravy/napadeny-chlapec-z-breclavi.A120502_152234_brno-zpravy_dmk.
- Policie hledá muže, kteří v Břeclavi brutálně zbili 15letého chlapce. *iDnes.cz* [online]. 16. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/brno/zpravy/v-breclavi-zbili-tri-utocnici-patnactileteho-hocha.A120416_105131_brno-zpravy_bor.
- Romové z Břeclavi tvrdí, že nemají na svědomí útok na chlapce. *ČT Brno* [online]. 21. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/173139-romove-z-breclavi-tvrdi-ze-nemaji-na-svedomi-utok-na-chlapce>.
- Zdrčená matka chlapce z Břeclavi se omluvila všem Romům. *Novinky.cz* [online]. 24. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/zdrцена-matka-chlapce-z-breclavi-se-omluvila-vsem-romum-155519>.

Příloha 4: Chronologie případu údajného napadení patnáctiletého chlapce v Břeclavi, 2012

- ČTK, VALÍKOVÁ, Zuzana, ŠEVČÍK, Jiří. Útok Romů? Ne, mladík z Břeclavi si brutální napadení vymyslel. *Deník.cz* [online]. 23. 5. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.denik.cz/jihomoravsky-kraj/chlapec-z-breclavi-si-utok-romu-vymyslel-zranil-se-vlastni-vinou-20120523.html>.
- IVÁNEK, Lukáš. Amnestie? Petr z Břeclavi si svou lež odpracuje. *Břeclavský deník.cz* [online]. 30. 1. 2013 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://breclavsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/amnestie-petr-z-breclavi-si-svou-lez-odpracuje-20130130.html>.
- IVÁNEK, Lukáš. Případ chlapce, který lhal o napadení, žalobci odložili. Podmínečně. *Břeclavský deník.cz* [online]. 19. 12. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://breclavsky.denik.cz/zpravy_region/pripad-chlapce-ktery-lhal-o-napadeni-zalobci-odložili-podminecne-20121219.html.
- Policisté obvinili Petra (16) z Břeclavi z křivé výpovědi. *Centrumnews.cz* [online]. 8. 11. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.centrumnews.cz/zpravodajsky-archiv/policiste-obvinili-petra-16-z-breclavi-z-krive-vypovedi-49829>.
- Romové z Břeclavi tvrdí, že nemají na svědomí útok na chlapce. *ČT Brno* [online]. 21. 4. 2012 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/173139-romove-z-breclavi-tvrdi-ze-nemaji-na-svedomi-utok-na-chlapce>.

Příloha 5: Příklady projevů pater pyramidy nenávisťi

- DROZD, Václav. „Cílem je vyčistit město od bezdomovců.“ Strážníci městské policie v Mladé Boleslavi čelí obvinění z mučení a nelidského zacházení s lidmi bez domova. *A2larm.cz* [online]. 13. 11. 2017 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2017/11/cilem-je-vycistit-mesto-od-bezdomovcu>.
- HORÁK, Jan. Strážníci měli svlékat, ponižovat a bít bezdomovce. Bylo to tak? Do kauzy vstoupil znalec. *Lidovky.cz* [online]. 20. 1. 2019 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/straznici-meli-svlekat-ponizovat-a-bit-bezdomovce-bylo-to-tak-do-kauzy-vstoupil-znalec.A190118_140426_In_domov_jho.
- TRACHTOVÁ, Zdeňka. Platová nerovnost v Česku přetrvává. Vysokoškolačky berou o 30 procent méně než muži. *iRozhlas.cz* [online]. 6. 6. 2018 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/cesko-platova-nerovnost_1806061902_mos.

Příloha 6: Genocida

- Darfur Destroyed. Ethnic Cleansing by Government and Militia Forces in Western Sudan. *Human Rights Watch* [online]. 6. 5. 2004 [cit. 13. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/report/2004/05/06/darfur-destroyed/ethnic-cleansing-government-and-militia-forces-western-sudan>.
- DUNBAR-ORTIZ, Roxanne. Yes, Native Americans Were the Victims of Genocide. *History News Network* [online]. 5. 12. 2016 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://historynewsnetwork.org/article/162804>.
- *Kdo jsou Rohingové a proč utíkají z Barmy?* [online]. Amnesty International, 11. 9. 2017 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: https://www.amnesty.cz/news/4003/kdo-jsou-rohingove-a-proc-utikaji-z-barmy?gclid=EA1aIQobChMI0rl5trs5QIVk-R3Ch2hkgUGEAAAYASAAEgJFUPD_BwE.

- KRANZ, Michal. 5 genocides that are still going on today. *Bussiness Insider* [online]. 22. 11. 2017 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/genocides-still-going-on-today-bosnia-2017-11#darfuris-in-sudan-5>.
- LAVARCH, Michael. Bringing them home. *Report of the National Inquiry into the Separation of Aboriginal and Torres Strait Islander Children from Their Families* [online]. Commonwealth of Australia: Australian Human Rights Commission, 1997 [cit. 13. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.humanrights.gov.au/our-work/bringing-them-home-report-1997>.
- LEMKIN, Raphael. *Axis Rule in Occupied Europe* [online]. Washington, D. C.: Carnegie Endowment for International Peace, 1944, kap. 4. Dostupné z: https://www.academia.edu/5846019/Raphael_Lemkin_-_Axis_Rule_in_Occupied_Europe_Laws_of_Occupation_-_Analysis_of_Government_-_Proposals_for_Redress_Chapter_IX_Genocide.
- OSN. *Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia* [online]. 8. 12. 1948 [cit. 27. 9. 2019]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-genocida.pdf>.
- PEGORARO, Leonardo. Second-rate victims: the forced sterilization of Indigenous peoples in the USA and Canada. *Settler Colonial Studies*. 2015, 5(2), s. 161-173. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/2201473X.2014.955947?needAccess=true>.
- Pokyny pro výuku o holocaustu. *Holocaust.cz* [online]. Institut Tereziánské iniciativy, 7. 8. 2011 [cit. 8. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/vzdelavani/task-force/pokyny-pro-vyuku-o-holocaustu>.
- ROŠKOT, Jiří. Ottawa přiznala kulturní genocidu indiánů. *Novinky.cz* [online]. 5. 6. 2015 [cit. 20. 10. 2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zahranicni/amerika/clanek/ottawa-priznala-kulturni-genocidu-indianu-304666>.
- STANTON, Gregory. Create a United Nations Genocide Prevention Focal Point and Genocide Prevention Center. *Genocide Watch* [online]. [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.genocidewatch.org/createungenicidectr.html>.
- SUŠOVÁ-SALMINEM, Veronika. Ruská kolonizace Sibiře. *Tvar* [online]. 2016 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://itvar.cz/ruska-kolonizace-sibire>.
- TASKER, John Paul. Residential schools findings point to 'cultural genocide,' commission chair says. *CBC News* [online]. 29. 5. 2015 [cit. 13. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.cbc.ca/news/politics/residential-schools-findings-point-to-cultural-genocide-commission-chair-says-1.3093580>.
- TERNON, Yves. *Genocidy XX. století*. Praha: Themis, 1997, kap. Arménská genocida.
- UNITED NATION. *Review of Further Developments in Fields with which the Sup-commission Has Been Concerned. Revised and updated report on the question of the prevention and punishment of the crime of genocide prepared by Mr. B. Whitaker* [online]. 2. 7. 1985 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.legal-tools.org/doc/99c00c/pdf>.
- *United Nation office on Genocide Prevention and the responsibility to protect* [online]. [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/genocideprevention>.
- VESELÝ, Daniel. Tragický příběh Východního Timoru a případ kurážného reportérství. *Britské listy* [online]. 14. 11. 2011 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://blisty.cz/art/60970-tragicky-pribeh-vychodniho-timoru-a-pripad-kurazneho-reporterstvi.html>.
- WATTS, Jonathan, ROCHA, Jan. Brazil's 'lost report' into genocide surfaces after 40 years. *The Guardian* [online]. 19. 5. 2013 [cit. 9. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2013/may/29/brazil-figueiredo-genocide-report>.

Rozšiřující zdroje

- ŠMOK, Martin, HORSÁKOVÁ, Monika, ed. *Holokaust a jiné genocidy*. Polanka nad Odrou: Občanské sdružení PANT, 2016.
- *Strach* [krátký film]. Režie Martin KREJČÍ. Česká republika, 2013. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=eWEOCWweoDs>.
- ŘÍČAN, Jaroslav, JIRÁSKOVÁ, Pavlína. Genocida ve Rwandě. *Moderní dějiny* [online]. 30. 1. 2011. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/genocida-ve-rwande>.
- ŘÍČAN, Jaroslav. Genocida Arménů. *Moderní dějiny* [online]. 16. 5. 2010. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/genocida-armenu>.

Doporučené zdroje

- HOLÁ, Andrea. *Já a oni jsme my: nápady a náměty pro multikulturní výchovu* [online]. Praha: In Iustitia, 2012, s. 10, 13. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/ja-a-oni-jsme-my/ja-a-oni-jsme-my-mkv.pdf>.
- MRÁZOVÁ, Lenka, SKÁCELOVÁ, Jana. *Demokracie versus extremismus. Výchova k aktivnímu občanství*. Praha: Asi-milování, 2013.
- ŠVEHLA, Marek. Strach nad městem – Brutální útok v Břeclavi zatím řekl víc o médiích než o Romech. *Respekt* [online]. 22. 4. 2012 [cit. 15. 10. 2019]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/tydenik/2012/17/strach-nad-mestem>.
- VIDO, Roman. Mohli jsme to být my? *Blog Respekt* [online]. 18. 7. 2007 [cit. 4. 11. 2019]. Dostupné z: <https://vido.blog.respekt.cz/mohli-jsme-to-byt-my>.

Pracovní listy

Vývoj konfliktu

Lekce zkoumá souvislosti mezi předsudky a růstem nevráživosti mezi různými skupinami. Zabývá se otázkou, jak se společnost může posunout od vtipů až k otevřenému násilí. Na příkladu reálné mediální kauzy si ukážeme, jak k vyhrocení společenského konfliktu mohou přispívat média.

Klíčová slova: předsudečné postoje, předsudečné jednání, genocida, eskalace násilí

Kdy už úsměv tuhne na rtech

Úkol: Přečti si vtipy a odpověz si na otázky tak, že vyznačíš svoji pozici na škále mezi dvěma popsányými póly. Poznamenej si, proč ses takto rozhodl/a.

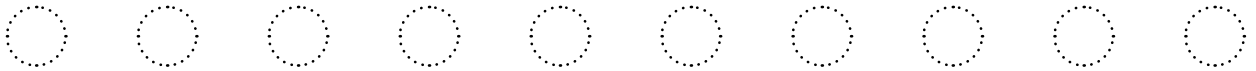
1

Vtip 1: Stojí esesák u studny a dva jeho sluhové tam házejí Židy.

On na ně: „Toho tam hodte po nohách, toho po hlavě, toho s upaženýma rukama, toho skrčeného...“

Za půl hodiny na něj volá jeho manželka: „Miláčku, až dohraješ ten tetris, tak přijď na oběd.“

Vyprávěli byste tento vtip?

← ANO = vtip bych řekl/a bez váhání

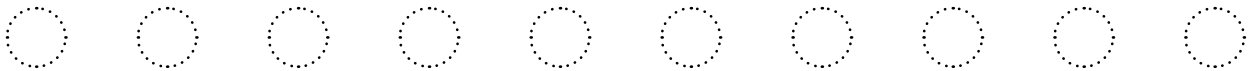
vtip bych nikdy neřikal/a = NE →

Proč? .....

.....

.....

Vymezili byste se, kdyby vtip vyprávěl někdo jiný?

← ANO = rozhodně bych se vymezil/a

rozhodně bych se nevymezil/a = NE →

Proč? .....

.....

.....

2

Vtip 2: V letadle říká pilot cestujícím: „Bohužel nám přestal fungovat jeden z motorů. Abychom mohli znova nabrat výšku, musíme letadlu trochu odlehčit. Zavazadlový prostor je již vyprázdněn, takže už musí vyskočit někteří cestující. Aby to nebyla diskriminace, tak se bude skákat podle abecedy. Takže první jdou Arabové, buzeranti, cikáni, však to znáte.“ Malý chlapecek černé pleti se zeptá tatínka: „Tati, jsme ještě pořád ti Afroameričani?“ – „Nene, synáčku. Dneska jsme zkurvený negři.“

Vyprávěli byste tento vtip?

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

← ANO = vtip bych řekl/a bez váhání

vtip bych nikdy neřikal/a = NE →

Proč? .....

.....

Vymezili byste se, kdyby vtip vyprávěl někdo jiný?

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

← ANO = rozhodně bych se vymezil/a

rozhodně bych se nevymezil/a = NE →

Proč? .....

.....

3

Vtip 3: Přejde syn domů a ptá se otce, jestli by mu mohl vysvětlit rozdíl mezi teorií a praxí. Otec si zavolá dceru a ptá se jí: „Šla bys s cizím chlapem za pět milionů?“ Dcera se zamyslí a odpoví: „Pět milionů je hodně, šla bych...“ Otec tedy zavolá na manželku a zeptá se jí: „A ty bys šla s cizím chlapem za pět milionů?“ Manželka odpoví okamžitě: „Za pět milionů klidně.“ Otec se otočí na syna a povídá: „Tak vidíš, to je ten rozdíl mezi teorií a praxí. Teoreticky máme doma deset milionů, prakticky dvě kurvy.“

Vyprávěli byste tento vtip?

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

← ANO = vtip bych řekl/a bez váhání

vtip bych nikdy neřikal/a = NE →

Proč? .....

.....

Vymezili byste se, kdyby vtip vyprávěl někdo jiný?

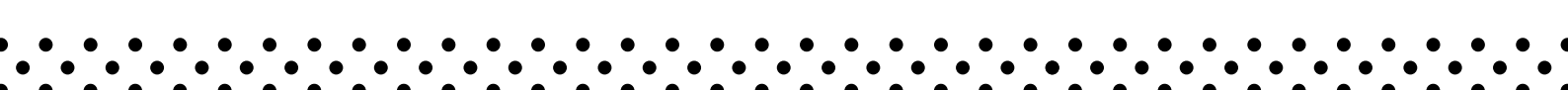
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

← ANO = rozhodně bych se vymezil/a

rozhodně bych se nevymezil/a = NE →

Proč? .....

.....

Nyní si u všech vtipů postupně projdi všechny své odpovědi na otázku proč a diskutuj ve dvojici nad následujícími otázkami.
Pak si zapiš svůj závěr.

Proč jsou některé vtipy na hraně?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Proč někdo vymýšlí vtipy o jiných skupinách lidí?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Proč je těžké vymezit se vůči vtipu, i když se nám nelíbí, že ho někdo říká?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

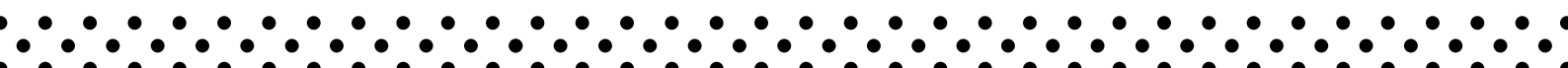
.....

.....

Slovníček pojmů

Stereotyp: Stereotyp je představa o typickém příslušníkovi jiné skupiny, která se nezakládá na údajích, ale spíše na historkách.

Předsudek: Předsudek je předpojatý postoj ke druhým, aniž je skutečně známe.

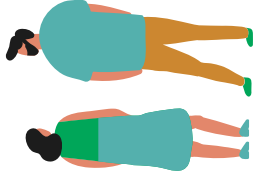
Petr z Břeclavi – reakce na dění v Břeclavi

Postupně si ve skupině přečtete příběh o Petrovi v příloze *Mediační zprávy ke kauze Břeclav* a po přečtení každé části a prodiskutování otázek pod textem doplň do tabulky, co by v jednotlivých fázích příběhu měli dělat různí lidé, kterých se událost dotýká.

Úkol: Vyplň tabulku.

matka, Petrovi přátelé

břeclavští Romové

Břeclavané

starosta

1. text

2. text

3. text

4. text

Petr z Břeclavi

Chronologie případu údajného napadení patnáctiletého chlapce v Břeclavi, 2012

15. dubna – U břevlavského Shopping centra byl údajně kolem deváté hodiny večer napaden místní patnáctiletý mladík. Policistům řekl, že po něm trojice mužů, údajně Romů, chtěla cigaretu. Když ji neměl, zbili jej. Později upřesnil, že Rom byl možná jen jeden z nich. Chlapec po údajném útoku zatelefonoval matce, která jej odvezla do nemocnice, kde mu lékaři museli odebrat poškozenou ledvinu. Chlapec měl také zraněná játra a slezinu. Událost vyvolala v Břeclavi silné protiromské nálady.

20. dubna – Vládní Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách oznámila, že ve spolupráci s břevlavskou radnicí připraví projekty, které by měly přispět ke zlepšení soužití mezi tamními obyvateli a příslušníky romské komunity.

21. dubna – Při setkání asi 80 Romů s vedením Břeclavi místní Romové odmítli, že by měli s útokem něco společného. Současně vnímají nenávisť ostatních obyvatel.

22. dubna – V Břeclavi se konala demonstrace na podporu zraněného chlapce. Na shromáždění pořádané krajně pravicovou Dělnickou mládeží a přáteli zbitého chlapce dorazilo 2000 lidí. Akce měla vyvrcholit na centrálním náměstí TGM projevem lidí z Dělnické mládeže, zástupců Břeclavanů a také předsedy Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) Tomáše Vandase. Nakonec se z ní ale stala především bouřlivá diskuze s břevlavským starostou Oldřichem Ryšavým (ČSSD). V závěru akce se asi 200 radikálů pokusilo proniknout do ulice, kterou obývají Romové; zabránili jim v tom policejní těžkooděnci.

26. dubna – Starosta Břeclavi oznámil, že radnice v souvislosti s útokem zvýší od července počet městských policistů, opraví kamerový systém a přijme druhého romského asistenta.

3. května – Zraněný mladík byl po dvou a půl týdnech propuštěn z nemocnice.

11. května – Server iDnes.cz napsal, že chlapec změnil výpověď; důvodem útoku mohl být údajně spor se zákazníky kvůli kvalitě marihuany, kterou jim prodal. Matka chlapce takové informace důrazně odmítla.

23. května – Policie oznámila, že chlapec si útok vymyslel. Zranění, kvůli nimž přišel o ledvinu, si způsobil sám pádem z výšky. Na zábradlí v bytovém domě předváděl gymnastické cviky. Útok si vymyslel, protože se bál matky.

8. listopadu – Břeclavská policie zahájila trestní stíhání Petra, který byl obviněn z křivé výpovědi.

19. prosince – Případ chlapce, který lhal o napadení, žalobci podmíněčně odložili.

30. ledna 2013 – Trestní řízení skončilo v přípravném řízení, a to cestou odklonu, kdy trestní stíhání Petra bylo podmíněně zastaveno, byla mu stanovena zkušební doba a výchovné opatření v podobě výchovné povinnosti, aby ve zkušební době vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost v trvání 20 hodin.

Úkol: Připomeň si průběh případu a odpověz na otázku:

Co přispělo k vyhocení případu?

.....

.....

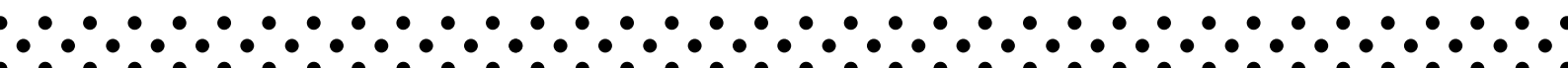
.....

.....

.....

.....

.....

Slovníček pojmů

Eskalace: Eskalace je cizí výraz pro stupňování. V konfliktech tím označujeme růst napětí či násilí.

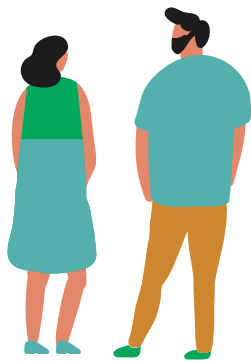
Nyní se vrať k tabulce na straně 14 a projdí si vyplněná doporučení jednotlivým aktérům. Zakroužkuj rozdílnými barvami:

- Které navrhované akce by konflikt spíše zhoršovaly?
- Které navrhované akce by ho zmírňovaly?

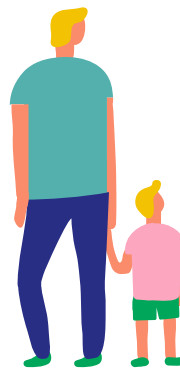
Úkol: Když teď znáš vývoj událostí, představ si, že se můžeš vrátit v čase. Vyber si jednoho z aktérů a porad' mu, jak a kdy by mohl zasáhnout, aby konflikt zmínil:

matka, Petrovi přátelé

břeclavští Romové

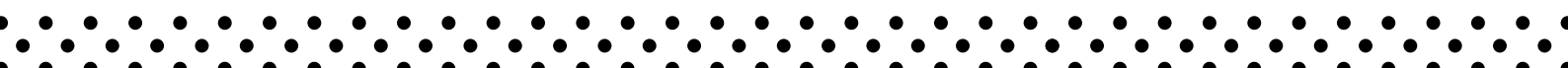

Břeclavané

starosta

.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

Pyramida nenávisti

„K vítězství zla stačí, aby dobří lidé mlčeli.“
Edmund Burke

Úkol: Doplň příklady stupňování konfliktu v kauze Břeclav. Svě odpovědi sdílej ve dvojici.

Kde se kauza Břeclav ve svých jednotlivých fázích pohybovala? Jak se stupňoval konflikt?

3/ Diskriminace .....

4/ Násilí .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

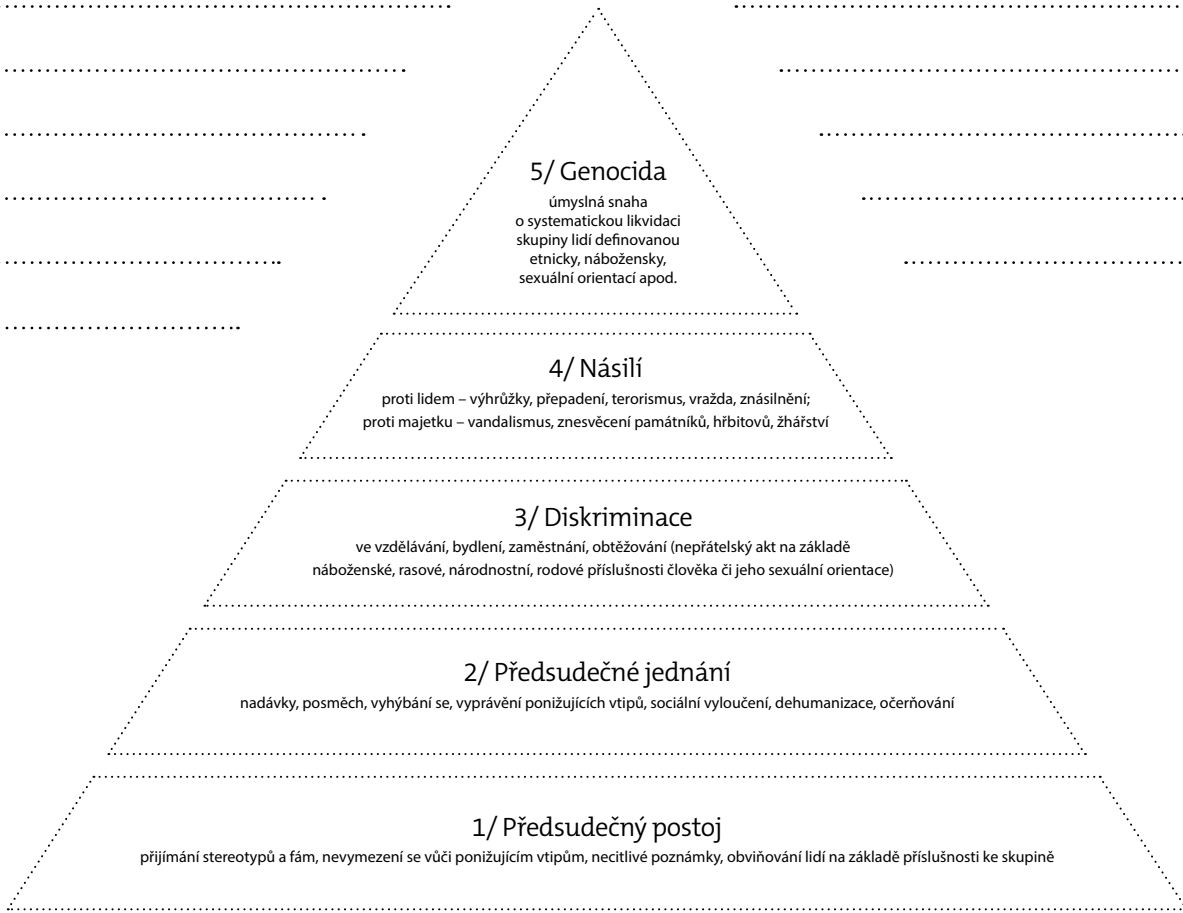
.....

.....

.....

.....

.....

1/ Předšudečný postoj .....

2/ Předšudečné jednání .....

.....

.....

.....

.....

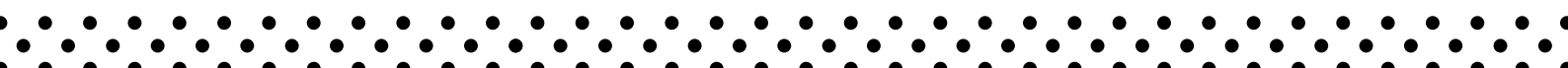
.....

.....

.....

.....

Vývoj konfliktu / Konflikt jako příležitost k učení

Příloha 1

Vtipy na hraně

Židé

- Stojí esesák u studny a dva jeho sluhové tam házejí Židy. On na ně: „Toho tam hodte po nohách, toho po hlavě, toho s upaženými rukama, toho skrčeného...“ Za půl hodiny na něj volá jeho manželka: „Miláčku, až dohraješ ten tetris, tak přijď na oběd.“
- Jaký je rozdíl mezi ekonomem a Židem? Ekonom ví vše o penězích. Žid je má.

Afroameričané

- Jdu takhle Londýnem a najednou proti mně negr a nese notebook. Říkám si: „Ten vypadá jako můj. Ale to je blbost, můj je doma a leští mi boty.“
- V letadle říká pilot cestujícím: „Bohužel nám přestal fungovat jeden z motorů. Abychom mohli znova nabrat výšku, musíme letadlu trochu odlehčit. Zavazadlový prostor je již vyprázdněn, takže už musí vyskočit někteří cestující. Aby to nebyla diskriminace, tak se bude skákat podle abecedy. Takže první jdou Arabové, buzeranti, cikáni, však to znáte.“ Malý chlapecek černé pleti se zeptá tatínka: „Tati, jsme ještě pořád ti Afroameričani?“ – „Nene, synáčku. Dneska jsme zkurvený negři.“

Romové

- Co je vzácnější než siamská dvojčata? Romský jedináček.
- Co uděláš, když ti v noci běhá po bytě televize? Rozsvítíš a zastřílíš cikána.
- Co je dlouhé, tmavé a smrdí to? Fronta před úřadem práce.

Ženy

- Matka se ptá dcery, která začala pracovat jako sekretářka: „A neobtěžuje tě šéf?“ Dcera se usměje: „Ani ne, mami. Já mám sex ráda!“
- Muž napomíná ženu: „Prosím tě, dávej při jízdě větší pozor, to nevidíš značku nebezpečná zatáčka?“ – „Vidím, a právě proto pojedou radši rovně!“
- Řidička stojí u silnice, vedle ní nepojízdné auto. Zastaví jiný řidič a chce jí pomoci: „Nebude to olejem?“ – „Kdepak, ten já tam vůbec nedávám!“
- Přijde syn domů a ptá se otce, jestli by mu mohl vysvětlit rozdíl mezi teorií a praxí. Otec si zavolá dceru a ptá se jí: „Šla bys s cizím chlapem za pět milionů?“ Dcera se zamyslí a odpoví: „Pět milionů je hodně, šla bych...“ Otec tedy zavolá na manželku a zeptá se jí: „A ty bys šla s cizím chlapem za pět milionů?“ Manželka odpoví okamžitě: „Za pět milionů klidně.“ Otec se otočí na syna a povídá: „Tak vidíš, to je ten rozdíl mezi teorií a praxí. Teoreticky máme doma deset milionů, prakticky dvě kurvy.“

Lidé bez domova

- Sedí bezdomovec u popelnice a hrabe se v ní. Jde kolem další bezdomovec a ptá se ho, co to dělá. První mu odpoví: „Hledám dárek pro kamaráda, on má dneska narozeniny.“
- Ptá se starší paní bezdomovce, který leží na chodníku: „Pane, kde jste, když prší?“ – „Kde bych byl, přeci v koupelně pod sprchou...“
- Sedí dva somráci pod mostem a jeden jí rohlík. Druhý se ho ptá: „Prosím tě, jak to můžeš jíst, suchý rohlík?“ – „Není suchý, zapařil se pěkně v sáčku.“
- Přijde bezdomovec do hospody a ptá se číšníka: „Prosím vás, mohl byste mi dát párátko?“ Číšník mu dá párátko. Za chvíli přijde do hospody druhý bezdomovec a říká číšníkovi: „Prosím vás, mohl byste mi dát párátko?“ Číšník mu dá párátko. Za chvíli přijde další bezdomovec a říká číšníkovi: „Prosím vás, mohl byste mi dát párátko?“ Číšník mu dá párátko. Za chvíli přijde do hospody další bezdomovec a říká číšníkovi: „Prosím vás, mohl byste mi dát brčko?“ Číšník se na něho podívá a zeptá se ho: „A na co potřebujete tolik párátok a brčko?“ A bezdomovec říká: „Před hospodou se vám někdo vyblil a ty malé kousky už nejdou napichovat.“

Lidé s postižením

- Proč je vozičkářův pes nespokojený? Protože ho nikdo nechodí venčit.
- „Já bych s tebou chodil moc rád,“ řekl smutně vozičkář své vysněné, „ale vzali by mi invalidní důchod...“
- Když máte dítě s epilepsií, je to váš malý škubánek.

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

1

V centru Břeclavi napadli v neděli večer tři zatím neznámí muži teprve patnáctiletého chlapce. Mladík skončil s vážnými zraněními v nemocnici, kde se podrobil operaci. Po útočnících nyní pátrají policisté. (...)

Napadený hoch utrpěl při útoku vážná zranění a skončil v nemocnici. „Hocha převezla do nemocnice jeho matka, kterou si přivolal telefonem. Byl ihned operován, ale jeho stav je velmi vážný;“ řekla ČTK Haraštová. Podle dostupných informací přišel chlapec o ledvinu.

Příčiny incidentu policie nevedla. Matka napadeného chlapce ale agentuře Mediafax sdělila, že jí syn událost popsal. „Přišli k němu tři romští občané a chtěli po něm cigaretu. Když řekl, že nemá, povalili ho na zem a zbili;“ uvedla žena.

16. dubna 2012, iDnes

Rodina Oksany Zhyvachivské v Česku žije dvanáct let, posledních šest pak v přímo v Břeclavi. S agresivitou tamních Romů se žena setkala osobně, incident si ale tehdy nechala pro sebe. Po tom, co se stalo jejímu synovi, se však rozhodla, že už mlčet nebude.

„Věřím, že je potřeba o tom mluvit, oni se totiž cítí nepostižitelní. Kde je jistota, že až se uzdraví, syna zase nepotkají tři mladíci se snědou plětí, nebudou se ho ptát na cigaretu a on nepřijde i o druhou ledvinu? Brečet v koutě nepomůže, musí se s tím něco dělat;“ řekla žena.

17. dubna 2012, iDnes

Jaké pocity ve vás příběh vyvolává? Co si o té události myslíte?

Co byste dál dělali na místě Petrovy matky či jako Petrovi přátelé?

Co byste dělali jako starosta?

Co se bude dít dál a proč si to myslíte?

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

2

Krátce po zveřejnění příběhu patnáctiletého chlapce, kterého v neděli v centru Břeclavi údajně napadli tři Romové, vznikla na sociální síti Facebook skupina Pochod za Peťu. Uskutečnit se měl v neděli 22. dubna a svoji účast na něm přislíbilo přes dva tisíce lidí. (...)

Břeclavští Romové hledí k nadcházejícímu víkendu s obavami. Podle Karolíny Rejlkové, vedoucí břeclavské pobočky IQ Roma servis, jsou z událostí v šoku, bojí se a nesouhlasí s tím, aby byli všichni házeni do jednoho pytle. K pochodu by se někteří i rádi připojili. „V případě, že by to byla bezpečná akce, tak by se k ní i rádi připojili a vyjádřili lítost a nesouhlas s tím, co se stalo. V případě, že půjde o nějaké radikály, tak se budou spíše chránit,“ sdělila Karolína Rejlková.

18. dubna 2012, iDnes

20. dubna vládní Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách oznámila, že ve spolupráci s břeclavskou radnicí připraví projekty, které by měly přispět ke zlepšení soužití mezi tamními obyvateli a příslušníky romské komunity.

23. května 2012, Deník.cz

Starosta s velitelem strážníků se sešel s 80 břeclavskými Romy. Romové se shodli, že se jim v prostředí nenávisti, kterou incident způsobil, nyní žije špatně. Nechtějí nést zodpovědnost za jednotlivce, který to udělal. Starosta vysvětlil, proč povolil nedělní pochod, a seznámil přítomné, jak nedělní akce technicky ovlivní komunitu.

21. dubna 2012, ČT Brno

Jaký z vašich odhadů se potvrdil?

Přidali byste se vy osobně k pochodu za Peťu? Proč?

Co byste udělali na místě břeclavských Romů, Petrových přátel, starosty?

Co se bude dít dál a proč si to myslíte?

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

3

O víkendu budou Břeclav obléhat posílené jednotky strážníků i policie a stovky účastníků protestních pochodů. Kvůli brutálnímu útoku na patnáctiletého chlapce (který označil za pachatele Romy) na radnici dorazily hned tři žádosti o povolení shromáždění. Od neděle si navíc iniciativa z Ústí nad Labem zamluvila deset břeclavských ulic. Žádosti dorazily ve středu a ve čtvrtek a podaly je Dělnická mládež a fyzické osoby. Přestože přišly po termínu, radnice všechny akce povolí. „Chceme mít situaci ve městě pod kontrolou. Akce byly svolány masově, lidé sem přijedou a my nechceme bránit ústavnímu právu na sdružování občanů,“ vysvětlil starosta Oldřich Ryšavý.

„Všechna oznámení o shromáždění jsou po doplnění svolavateli městským úřadem akceptovaná a považovaná za platná,“ potvrdila mluvčí radnice Eliška Windová. Svolavatelé z Facebooku se domluvili s extremistickou Dělnickou stranou, že pochod městem projdou s nimi po jedné trase. „Dnes se na tom Břeclavané, kteří se na neděli svolali pomocí sociální sítě, domluvili se zástupci Dělnické mládeže,“ uvedla Windová. Obě skupiny nahlásily akci od 9:00 do 20:00.

Za břeclavské Romy se postavili lidé z iniciativy Nenávist není řešení z Ústí nad Labem, kteří si na dva měsíce od 22. dubna zamluvili deset ulic, kde žijí hlavně Romové. Chtějí tak zabránit provokacím extremistů. (...) „Reagujeme na situaci a zvyšující se etnické napětí ve městě, kde hrozí možné zneužití situace neonacistickými skupinami k pořádání protiromských pochodů a vyvolávání nepokojů, podobně jako v druhé polovině roku 2011 na Šluknovsku,“ stojí v prohlášení iniciativy. (...)

20. dubna 2012, iDnes

26. dubna 2012 starosta Břeclavi oznámil, že radnice v souvislosti s útokem zvýší od července počet městských policistů, opraví kamerový systém a přijme druhého romského asistenta.

23. května 2012, Deník.cz

Jaký z vašich odhadů se potvrdil?

Co byste udělali vy? Přidali byste se k pochodu pořádanému přáteli Petra a Dělnickou mládeží, nebo ke shromáždění Nenávist není řešení? Nebo byste dělali něco jiného?

Co se bude dít dál a proč si to myslíte?

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

4

Patnáctiletý chlapec, kterého v půli dubna brutálně napadla a zranila v centru Břeclavi trojice útočníků, zamíří ve čtvrtek z nemocnice domů. Jeho zdravotní stav se poté, co mu lékaři odebrali ledvinu, výrazně zlepšil.

Útočníky policie stále nedopadla, ti už tak třetí týden unikají. „Stále probíhá šetření a vyhodnocování poznatků získaných při vyšetřování tohoto případu,“ uvedla MF DNES krajská policejní mluvčí Petra Vedrová.

Petra podle břeclavských lékařů dělilo po napadení jen pár minut od smrti. Ještě týž večer přišel o ledvinu. Následovaly dva dny na anesteziologicko-resuscitačním oddělení, pět dnů na jednotce intenzivní péče.

Napadený chlapec v první výpovědi policistům řekl, že ho napadla trojice Romů. Poté však výpověď změnil. „Byla tma. S jistotou jsem viděl jen jednoho útočníka, který byl skutečně Rom. Byli ale nejspíš dva, možná i tři. Zda i ti další byli Romové, to tvrdit nemůžu. Neviděl jsem jim do tváře,“ přiznal Petr.

Útok podle něho trval zhruba deset vteřin. „Seběhlo se to velmi rychle. Těch kopanců mohlo být také asi deset. Já si jen kryl hlavu, vůbec jsem se neřval,“ popsal napadení. Petr se podle svých slov s Romy přátelí a odmítá, že by mezi nimi měl nepřátele. „Naopak se s některými z nich přátelím. Třeba s některými bývalými spolužáky ze základní školy,“ uvedl hoch.

2. května 2012, iDnes

Jaký z vašich odhadů se potvrdil?

Co by měl kdo udělat a proč?

Co se bude dít dál a proč si to myslíte?

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

5

Rozpaky, šok, rozčilení, bezradnost. Tak se dají popsat nejčastější reakce obyvatel Břeclavi, když zjistili, že jejich hrdina – patnáctiletý Petr – lhal. Nepřepadli jej Romové, ale zřítíl se ze zábradlí.

Nečekanou informaci zveřejnili včera kriminalisté o případu patnáctiletého Petra z Břeclavi. Chlapce, kvůli kterému vyšly před měsícem tisíce obyvatel do ulic. Někteří nesli transparenty typu „Zastavme cikánský teror“. Věřili tomu, že chlapce přepadli a brutálně zbili neznámí útočníci, z nichž nejméně jeden byl Rom. Jaký je výsledek vyšetřování? Za zlomená žebra, vnitřní zranění a odoperovanou ledvinu nemohli Romové ani drogy. Způsobil je pád ze schodů. (...) Pravdu o svém zranění neprozradil hoch kvůli strachu z reakce matky. (...)

„Cítím velkou úlevu, že je to konečně uzavřené, a jsem rád, že se neprokázalo cizí zavinění. Petr nebyl obětí,“ uvedl bezprostředně po policejním odhalení břeclavský starosta Oldřich Ryšavý a dodal, že zraněnému chlapci přeje brzký návrat do života.

24. května 2012, MF Dnes

Jaký z vašich odhadů se potvrdil?

Co si myslíte o událostech teď?

Co by měl v danou chvíli kdo udělat (starosta, matka, Peťa, Břeclavané, břeclavští Romové)?

Příloha 2

Mediální zprávy ke kauze Břeclav

6

Petr: „Řekl jsem to v šoku, bylo to jediné, co mě napadlo. Mohl jsem to přiznat dřív, ale najednou kolem toho byla spousta novinářů a moc veliký hluk. Báł jsem se to zastavit, aby se to neobrátilo proti mně... Strašně moc bych se chtěl omluvit všem Romům a všem lidem, co byli na pochodu. Kdyby šel vrátit čas, tak bych ho vrátil a řekl bych hned na začátku pravdu.“

25. května 2012, TN.cz

Petrova matka: „Včerejší den byl pro mne velmi těžký. Po zranění syna to byl další krušný zážitek. Když jsem se dozvěděla, jak se událost skutečně odehrála, nevěděla jsem, jestli být ráda, že tu svou lehkovážnost vůbec přežil, nebo být našťvaná, že obelhal nejen mě, ale celou zemi. Je to opravdu smutné a nepříjemné. Těžko hledám vysvětlení, proč si s kamarády vymysleli zrovna takovou historku. Omlouvám se za vše, co tato nešťastná a nepravdivá slova způsobila. Hazard, který vedl k jeho poranění, vystřídal výrok, který vzbudil hodně zla, a za to se omlouvám,“ řekla Právu.

24. května 2012, Novinky.cz

Reakce na dění v Břeclavi

Doplňte, co by v jednotlivých fázích příběhu měli dělat různí lidé, kterých se událost dotýká.

Příloha 3

	matka, Petrovi přátelé	břeclavští Romové	Břeclavané	starosta
1. text				
2. text				
3. text				
4. text				

Příloha 4

Chronologie případu údajného napadení patnáctiletého chlapce v Břeclavi, 2012 – lektorský podklad k aktivitě *Petr z Břeclavi*

15. dubna

U břevlavského Shopping centra byl údajně kolem deváté hodiny večer napaden místní patnáctiletý mladík. Policistům řekl, že po něm trojice mužů, údajně Romů, chtěla cigaretu. Když ji neměl, zbila jej. Později upřesnil, že Rom byl možná jen jeden z nich. Chlapec po údajném útoku zatelefonoval matce, která jej odvezla do nemocnice, kde mu lékaři museli odebrat poškozenou ledvinu. Chlapec měl také zraněná játra a slezinu. Událost vyvolala v Břeclavi silné protiromské nálady.

20. dubna

Vládní Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách oznámila, že ve spolupráci s břevlavskou radnicí připraví projekty, které by měly přispět ke zlepšení soužití mezi tamními obyvateli a příslušníky romské komunity.

21. dubna

Při setkání asi 80 Romů s vedením Břeclavi místní Romové odmítli, že by měli s útokem něco společného. Současně vnímají nenávist ostatních obyvatel.

22. dubna

V Břeclavi se konala demonstrace na podporu zraněného chlapce. Na shromáždění pořádané krajně pravicovou Dělnickou mládeží a přáteli zbitého chlapce dorazilo 2000 lidí. Akce měla vyvrcholit na centrálním náměstí TGM projevem lidí z Dělnické mládeže, zástupců Břeclavanů a také předsedy Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) Tomáše Vandase. Nakonec se z ní ale stala především bouřlivá diskuze s břevlavským starostou Oldřichem Ryšavým (ČSSD). V závěru akce se asi 200 radikálů pokusilo proniknout do ulice, kterou obývají Romové; zabránili jim v tom policejní těžkooděnci.

26. dubna

Starosta Břeclavi oznámil, že radnice v souvislosti s útokem zvýší od července počet městských policistů, opraví kamerový systém a přijme druhého romského asistenta.

3. května

Zraněný mladík byl po dvou a půl týdnech propuštěn z nemocnice.

11. května

Server iDnes.cz napsal, že chlapec změnil výpověď; důvodem útoku mohl být údajně spor se zákazníky kvůli kvalitě marihuany, kterou jim prodal. Matka chlapce takové informace důrazně odmítla.

23. května

Policie oznámila, že chlapec si útok vymyslel. Zranění, kvůli nimž přišel o ledvinu, si způsobil sám pádem z výšky. Na zábradlí v bytovém domě předváděl gymnastické cviky. Útok si vymyslel, protože se bál matky.

8. listopadu

Břevlavská policie zahájila trestní stíhání Petra, který byl obviněn z křivé výpovědi.

19. prosince

Případ chlapce, který lhal o napadení, žalobci podmíněčně odložili.

30. ledna 2013

Trestní řízení skončilo v přípravném řízení, a to cestou odklonu, kdy trestní stíhání Petra bylo podmíněně zastaveno, byla mu stanovena zkušební doba a výchovné opatření v podobě výchovné povinnosti, aby ve zkušební době vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost v trvání 20 hodin.

Příloha 5

Příklady projevů pater pyramidy nenávisti – lektorský podklad k aktivitě *Pyramida nenávisti*

	Příklad	Břeclavská kauza
Genocida úmyslná snaha o systematickou likvidaci skupiny lidí definovanou etnicky, nábožensky, sexuální orientací apod.		
Násilí proti lidem výhrůžky, přepadení, terorismus, vražda, znásilnění Násilí proti majetku vandalismus, znesvěcení památníků, hřbitovů, žhářství	Ženy: domácí násilí na ženách, znásilnění Lidé bez domova: Strážníci městské policie v Mladé Boleslavi čelí obvinění z mučení a nelidského zacházení s lidmi bez domova mezi lety 2013–2016.	Po rozpuštění demonstrace se skupina asi stovky neonacistů vydala s výhrůžkami do Riegrovy ulice, kde bydlí Romové. Skupina policejních těžkoděnců se jim ale postavila do cesty.
Diskriminace ve vzdělávání, bydlení, zaměstnání, obtěžování (nepřátelský akt na základě náboženské, rasové, národnostní, rodové příslušnosti člověka či jeho sexuální orientace)	Ženy: České ženy mají průměrně o 21 procent nižší plat než jejich mužští kolegové. Lidé bez domova: Úředníci na úřadu práce nechtějí vyplácet dávky v hmotné nouzi, na které má daný člověk nárok, pokud neprokáže, že využívá pobytové služby či azylový dům. Argumentují tvrzením, že nelze prokázat, že nevedou společnou domácnost. Přitom ze zákona o pomoci v hmotné nouzi by mělo být možné provést šetření i na lavičce.	Břeclavští Romové se začali bát o děti na základě poznámek neromských obyvatel.
Předsudečné jednání nadávky, posměch, vyhýbání se, vyprávění ponižujících vtípů, sociální vyloučení, dehumanizace, očerňování	vtipy o ženách a lidech bez domova (viz příloha 1)	transparenty na demonstracích: „Romové, to jste posrali“, „Zastavme cikánský teror“
Předsudečný postoj přijímání stereotypů a fám, nevymezení se vůči ponižujícím vtípům, necitlivé poznámky, obviňování lidí na základě příslušnosti ke skupině	Ženy: „Žena nepatří za volant. Žena patří k plotně.“ Označování „ženská“, „roštěnka“, „kost“ apod. Lidé bez domova: „Můžou si za to sami. Nechtějí pracovat. Alkoholici se zápisem v trestním rejstříku.“ Označování „vágus“, „bezdák“ apod.	Novináři uvedli etnicitu údajných útočníků. Novináři přijali tvrzení matky jako fakt. Část Břeclavanů se začala vymezovat vůči Romům obecně. Tvrzení: „S agresivitou tamních Romů se žena setkala osobně, incident si ale tehdy nechala pro sebe.“

Příloha 6

Genocida – lektorský podklad k aktivitě *Pyramida nenávisti*

Genocidu právně definovalo Valné shromáždění OSN v roce 1948 přijetím *Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia*. V této úmluvě se genocidou rozumí kterýkoli z níže uvedených činů spáchaných v úmyslu zničit úplně nebo částečně některou národní, etnickou, rasovou nebo náboženskou skupinu jako takovou:

- a) usmrcení příslušníků takové skupiny;
- b) způsobení těžkých tělesných ublížení nebo duševních poruch členům takové skupiny;
- c) úmyslné uvedení kterékoli skupiny do takových životních podmínek, které mají přivodit její úplné nebo částečné fyzické zničení;
- d) opatření směřující k tomu, aby se v takové skupině bránilo rození dětí;
- e) násilné převádění dětí z jedné skupiny do jiné.

Genocida jako zločin proti mezinárodnímu právu byla použita jako jeden z právních podkladů v norimberském procesu. Nejde jen o akty fyzické likvidace skupiny lidí, ale i o další činy se záměrem či plánem na zničení základů života dané skupiny s cílem zničit skupinu samotnou (body d, e).

Raphael Lemkin, polsko-židovský právník, který pojem a koncept genocidy navrhl a prosadil, vnímal genocidní akty ještě širěji: snahy o rozklad politických a sociálních institucí, kultury, jazyka, národního cítění, náboženství, a dokonce individuálních životů osob patřících k takové skupině.

Nejznámější genocidy

Arménská genocida (1915–1918)

Arménská genocida je souhrnné označení pro vyvražďování přibližně 1,5 milionu Arménů Turky během let 1915 až 1918, kteří zemřeli v důsledku poprav a deportací do internačních táborů. Samotné deportace přežil jen zlomek z nich, přibližně 100 000 osob. Pokud se vezmou v úvahu obyvatelé provincie Van, kterým se podařilo prchnout do Ruska, dále lidé zachránění spojeneckými plavidly či Arméni z Palestiny a Libanonu, lze odhadovat, že genocidě uniklo v rámci Osmanské říše dalších přibližně 600 000 osob. Strůjci genocidy, mladoturci, prosazovali rasovou čistotu Turků. Začátek genocidy je každoročně připomínán 24. dubna.

Holokaust (1933–1945)

Holokaust označuje specifický případ genocidy v dějinách dvacátého století: státem financované, systematické pronásledování a likvidaci evropských Židů nacistickým Německem a jeho spojenci v letech 1933 až 1945. Hlavními oběťmi byli Židé – bylo jich vyvražďeno na 6 milionů; dalšími cílovými skupinami pro vyhlazení z rasových, etnických či národnostních důvodů byli Romové a Sintové, postižení lidé a Poláci.

Rwanda (7. 4. – 15. 6. 1994)

V roce 1994 proběhla ve Rwandě ničivá genocida mezi dvěma uměle vytvořenými etnickými skupinami. Blízké etnické skupiny Tutsiů a Hutuů bylo historicky těžké rozlišit. Belgičtí kolonizátoři však roku 1933 zavedli identifikační průkazy s vyznačenou příslušností. Příslušnost k Tutsiům úředně zaváděli podle tělesných znaků a majetku. Tak byli ustanoveni menšinová Tutsiové zastávající vyšší posty. Po získání nezávislosti v roce 1959 se moci chopili Hutuové a Tutsiové začali být diskriminováni.

Genocida byla plánovaná od roku 1992 skupinou Akaza, seskupenou kolem prezidenta. Vyznačovala se vysokou mírou koordinace, která zahrnovala aktivity od založení propagandistické stanice rozhlasu i novin po hromadné nákupy mačet. Za 100 dní bylo pobito přes 800 000 až jeden milion Tutsiů a umírněných Hutuů.

Specifickou roli sehrála OSN. I přes opakované upozorňování velitele Pomocné mise OSN pro Rwandu generálporučíka Roméa Dallaira na to, co se chystá a co je třeba dělat, chyběla politická vůle k akcím, které mohly masakrům zabránit.

Srebrenický masakr (11.–22. 7. 1995)

6. července 1995 během války v Bosně a Hercegovině zaútočila Vojska Republiky srbské pod vedením generála Ratka Mladiće na srebrenickou enklávu bosenských muslimů. Dobyli ji 11. července. V Potočarech, kde byla základna OSN, se shromáždilo 30 000 uprchlíků. 12. 7. srbské oddíly v uprchlickém táboře začaly zajišťovat všechny muže. Ženy a děti mohly odjet. V průběhu následujících 10 dnů byli zajatí civilisté vyvražďeni. Aktuální seznam pohřešovaných a zavražděných lidí v Srebrenici obsahuje 8373 jmen (z toho 74 žen a 33 dětí mladších 15 let), avšak toto číslo stále není konečné. Mezinárodní trestní tribunál v Haagu označil srebrenický masakr za zločin genocidy.

Příloha 6

Genocidy současné

Dárfúr (2003, 2016)

Systematické vraždění nearabského obyvatelstva Furů, Zaghawa a Masaalitů v Dárfúru bývá označováno jako první genocida 21. století. Dopustily se ho arabské milice podporované soudánským prezidentem Omarem Hassanem Bašírem v roce 2003. Vládní síly se přímo podílely na hromadných popravách a masakrech civilních obyvatel a vypalování vesnic v reakci na únorové povstání dvou ozbrojených rebelských skupin složených z Furů, Zaghawů a Masaalitů, které požadovaly konec chronické ekonomické marginalizace a podíl na moci. Mezinárodní soudní tribunál za zločiny proti lidskosti, znásilnění, nucený odsun a mučení odsoudil několik lidí. V letech 2016 a 2017 násilí opět narostlo.

Islámský stát proti jezídům (2014–2017)

V regionu Sinžár v Iráku žila naprostá většina z půl milionů jezídů. Když ISIS dostal region pod svou nadvládu, pokoušel se je systematicky ničit, stejně jako jiné nemuslimské komunity na ovládaných územích. ISIS útočil na vesnice jezídů, docházelo k hromadným znásilněním. Řádění islamistů v Iráku namířené proti jezídům označila OSN za pokus o genocidu. Bojovníci ISIS podle OSN při zabírání severního Iráku povraždili na 5000 jezídských mužů a tisíce dalších členů komunity odvedli do zajetí, ženy často jako sexuální otrokyně.

Genocida Rohingů v Myanmaru (od 2017)

Rohingové jsou převážně muslimská etnická menšina čítající zhruba 1,1 milionu lidí a žijící převážně ve státě Rakhine na západě Myanmaru, na hranici s Bangladéšem. Dlouhodobě mají status občanů druhé kategorie, protože je vláda odmítá uznat jako občany. V roce 2012 vypuklo napětí mezi Rohingy a většinovou populací Rakhine, která je převážně buddhistická. Vzpourey vyhnaly desítky tisíc obyvatel, hlavně Rohingů, z jejich domovů do nucených utečeneckých táborů. Lidé, kteří žijí v táborech, jsou omezeni a segregováni od ostatních komunit.

V srpnu roku 2017, po útocích ozbrojených Rohingů na policejní základny v severním státě Rakhine, zahájila armáda Myanmaru vojenský zásah zaměřený na celou komunitu Rohingů. Do Bangladéše uprchlo přes 700 tisíc příslušníků této menšiny a tisíce dalších byly při násilnostech zabity.

Genocidy páchané na původních národech

Mnoho genocidních aktů bylo páchano koloniálními mocnostmi na původních obyvatelích Severní i Jižní Ameriky, Austrálie, Afriky i Asie. Řada původních národů byla přivedena na pokraj vyhynutí či úplného zničení v důsledku nucených prací, přímého násilí a šíření chorob, vůči nimž tyto národy neměly imunitu. Šíření chorob kontaktem samo o sobě není aktem genocidy, nicméně choroby byly v některých případech využívány záměrně, například britskými důstojníky ve francouzsko-indiánské válce (1754–1763). Velkostatkáři a členové Indian Protection Service úmyslně infikovali nešťovicemi izolované vesnice původních obyvatel v Brazílii v 70. letech 20. století. Nejčastější motivací těchto genocid bylo a je získání území původních obyvatel a/či vytěžení surovin. Genocidy na původních národech můžeme identifikovat i v současnosti.

Příklady genocid na původních národech v průběhu kolonizace

Tainové na Hispaňole

Páter Bartolomé de las Casas ve své *Krátké historii o zničení Indií* popisuje brutální a systematickou likvidaci Tainů v karibské španělské kolonii Hispaňola (dnešní Haiti a Dominikánská republika). Za několik desítek let klesla jejich populace ze 400 000 na 200. De las Casas píše, že kombinace otroctví, přepracování a hladu zabila v Karibiku více lidí než nešťovice, chřipka a malárie.

Původní obyvatelé Tasmánie a Austrálie

Populace původních obyvatel Austrálie a Tasmánie klesla z půl milionu v roce 1788 na 50 000 v roce 1900. Většina z nich zemřela v důsledku zavlečených chorob. Kolem 20 000 Aboriginců bylo zabito britskými oddíly, policií a osadníky ve válkách a masakrech, které doprovázely jejich vyvlastnění. Pozdější modernější genocidní akty oddělování dětí od rodin popsala australská Komise pro lidská práva a rovnost příležitostí ve své zprávě *Bringing them home*. Řada australských institucí včetně státu Queensland se za to omluvila.

Stezka slz (1830–1850)

Stezkou slz je označována série nucených odsunů 60 000 původních Američanů na tisíc kilometrů vzdálená teritoria západního Mississippi mezi lety 1830 až 1850. Jednalo se o pět tzv. civilizovaných kmenů jihovýchodu USA – Čerokie, Čokty, Kríky, Čikasavy a Seminoly. Nejznámější odsun motivovaný nalezišti zlata se týká národa Čerokiů v roce 1838. Z 16 543 Čerokiů jich po cestě zahynulo kolem 4000 (nejčastěji udávané číslo) v důsledku podmínek ve sběrných táborech i namáhavé cesty, která probíhala pěšky v zimních měsících.

Příloha 6

Genocida Hererů a Namů (1904–1908)

Po povstání Hererů a posléze Namů proti německé koloniální vládě v jihozápadní Africe (dnešní Namibii) vydal generál Lothar von Trotha, šéf německých sil, rozkaz vytlačit tyto národy do pouště. Zahynulo asi 65 000 Hererů (80 % populace), 10 000 Namů (50 %) a neznámý počet Sanů. Whitaker Report OSN tuto událost klasifikoval jako pokus o vyhlazení Hererů a Namů, a tím i jako první genocidu 20. století. V roce 2004 se Německo za genocidu omluvilo.

Kolonizace Sibíře

Moskevský stát se v 16. století připojil k vlně koloniální expanze. Obchodní zájmy, a to především zájem o kožešiny, se staly hlavním motorem ruského dobývání Sibíře. Sibíř byla domovem pro celou řadu malých domorodých národů a etnik, například pro Chanty, Jakuty, Burjaty, Zyrjany (Komi), Čukče či Samojejdy (Něnce). Sociálním způsobem života tyto původní národy představovaly zejména nomády, sběrače a lovce cestující za obživou v souladu s přírodními cykly. Tím se zásadně lišili od Rusů, kteří už dávno přešli k usedlému a zemědělskému způsobu života. Ruská kolonizace území Sibíře je co do nakládání s původními národy srovnatelná s evropskou kolonizací Ameriky. Protože však kolonizátoři a původní obyvatelé sdíleli stejný biologicko-ekologický prostor, nedošlo ke genocidnímu šíření infekčních nemocí. Objevování a kolonizace Sibíře byly mnohonárodním podnikem a nepodíleli se na něm jenom etničtí Rusové ve službách ruských suverénů, ale také kozáci, Tataři, Židé či později Poláci nebo Švédí.

Příklady genocid na původních národech ve 20. století

Genocida obyvatelstva Východního Timoru (1974–1999)

Když v roce 1975 získal Východní Timor nezávislost, byl napaden dvěstěkrát větší Indonésií s masivní vojenskou a diplomatickou podporou Spojených států. Tento strategicky důležitý kus země skýtal velké množství nerostného bohatství. Čtvrtstoletí trvající indonéská agrese usmrtila celkem přes 200 000 osob, tj. čtvrtinu až třetinu celé východotimorské populace. Rodiny byly upalovány zaživa ve svých obydlích, muži byli popraveni před svými manželkami, ženy byly násilně sterilizovány, tisíce mladých dívek byly znásilněny, desítky tisíc lidí byly nahnány do koncentračních táborů, kde umíraly hladem a na následky neléčených nemocí, a stovky tisíc osob byly násilně vysídleny.

Jakarta a Washington odmítly akceptovat osm rezolucí Rady bezpečnosti OSN, jež požadovaly okamžité stažení indonéských vojsk z Východního Timoru. Klíčovou vojenskou podporu pro indonéskou generalitu prezident Clinton oficiálně ukončil 9. září 1999. Do zmučené země 20. září dorazila mezinárodní mírová mise vedená Australany.

Guatemalská genocida (1960–1996)

V průběhu guatemalské občanské války páchaly řadu genocidních aktů armádní složky na mayském obyvatelstvu, a to s odůvodněním, že jsou všichni komunisté. Mezi úmyslně používané taktiky armádních sil patřila spálená země, masové vraždy, znásilňování žen a dětí či převýchovná centra. Odhadovaný počet zmizelých (převážně Mayů) je 200 000.

Brazílie (1947–1988)

Zpráva státního prokurátora, tzv. *Figueiro Report o porušování lidských práv* (1967) odhaluje genocidní akty vůči původním národům ze strany Úřadu na ochranu indiánů (Indian Protection Service), zahrnující vraždy, zotročování, mučení dětí či kradení země. Podle Národní komise pravdy (Comissão Nacional da Verdade), jejímž úkolem bylo prověřit porušování lidských práv v období 1947–1988, byly některé národy v brazilském státu Maranhão a Mato Grosso zcela zničeny. Nikdo nebyl odsouzen. Doposud jsou ve státě Mato Grosso nejvyšší čísla vražd původních obyvatel kvůli pozemkům na pěstování sóji a cukrové třtiny.

Kulturní genocida původního obyvatelstva v Kanadě (19. století – 70. léta 20. století)

Podle Kanadské komise pravdy a usmíření (vznikla z rozhodnutí soudu z roku 2006) se Kanada dopustila kulturní genocidy na původním obyvatelstvu násilnou převýchovou, k níž docházelo od 19. století až do 70. let 20. století. Více než 150 tisícům dětí původních obyvatel byl ve 130 církevních internátech upřen rodný jazyk, kultura a styk s rodinou. Dokument komise uvádí, že úřady vyrvaly děti z rodin, v internátech je vychovatelé bili, ponižovali, zneužívali a krutě je trestali, když mluvili rodným jazykem. Několik tisíc dětí zemřelo v důsledku nemoci či podvýživy. Ve 40. a 50. letech minulého století byly dokonce využívány k vědeckým experimentům. Dalším aktem kulturní genocidy byla nucená sterilizace žen, které nenásledovaly doporučení vdát se za „neindiánské“ muže. Původní obyvatelky tvořily 2,5 % kanadské populace, ale současně 25 % všech sterilizovaných žen, často bez vlastního vědomí či souhlasu, pod kanadskými eugenickými zákony.

Příloha 7

Od spouštěče po násilí proti skupině

Kielce

Do začátku července 1945 se vrátilo do polského města Kielce (dnes cca 200 000 obyvatel) z předválečného počtu asi 15 000 osob židovské národnosti celkem 212 Židů, kterým se podařilo přežít nacistické peklo nebo dočkat se ukončení druhé světové války se zbraní v ruce. Všichni nepocházeli z tohoto města. Asi polovinu z nich tvořili zachráněni lidé z různých jiných měst, kteří měli namířeno dále do Polska, do západní Evropy, do Palestiny, do Ameriky – a zatím byli z rozhodnutí městské správy ubytováni společně ve velkém činžovním domě v ulici Květná 7. Zbývající Židé byli místní.

Rozhodnutí umožnit přeživším místním židovským spoluobčanům návrat do jejich domů a živností narazilo na odpor obyvatelstva polské národnosti. O převaze katolíků mezi Poláky pochybovat netřeba. Odpor byl živelný, neorganizovaný, založený na závisti a zášti. Tato zášť byla posilována poválečnými okolnostmi: bída postihovala víc Poláky než onu hrstku Židů, kteří dostávali pomoc od státu a ze zahraničí od různých židovských institucí a příbuzných.

4. července 1945 se ztratilo polské rodině v Kielcích dítě, asi sedmiletý chlapec Henryk Blaszczyk. Vznikla fáma o jeho únosu, údajně byl spatřen, jak volá o pomoc ze sklepního okénka domu číslo 7 v Květné ulici. Navíc si potom někdo vzpomněl na starý rituální obřad, ze kterého jsou Židé nesmyslně podezříváni po staletí (viz český případ L. Hilsnera z let 1899–1900). I když se posléze dítě našlo bez úhony úplně jinde, dav obklíčil dům se židovskými nocležníky a vnikl dovnitř. Došlo k politováníhodné události, kdy přivolaní policisté se účastnili bitek uvnitř domu na straně městské lůzy a došlo dokonce na ostrou střelbu – výsledek tohoto poválečného pogromu byl smutný: 37 mrtvých Židů, 2 mrtví policisté, a navíc devět rozsudků smrti vyřčených polským soudem po ukončení celé kauzy.

Topolčany

22. září 1945 se v slovenských Topolčanech, kam se vrátilo z nacistických lágrů několik stovek Židů, rozkřiklo, že v místní lidové škole již nemají nadále učit řádové sestry, jako tomu bylo doposud, nýbrž židovští učitelé vybraní z oněch šťastlivců navrátilců. Starosta i školní inspektor ubezpečili delegaci rozhořčených matek, že to tak vůbec nebude, že řeholnice ve škole budou učit dál, že tam bude jediný nový židovský učitel, protože do školy začaly chodit už také židovské děti. K hloučku žen, které úřednické verzi nevěřily a vracely se hlučně od radnice, se přidávaly další skupinky, takže u školy se shromáždilo víc jak tisíc lidí. Možná něco křičeli, možná nadávali, to nebylo tak důležité. Důležitou okolností byla místnost v přízemí školní budovy, pravděpodobně první třída, v níž lékař židovské národnosti, doktor Berger, prováděl za asistence sester očkování dětí proti pravým neštovicím. Některé očkované děti odcházely a poplákávaly, což stačilo k tomu, aby se ze zástupu ozval hysterický ženský výkřik, že Žid dětem vpichuje do tělíček jed. Když lidi vtrhli do školy, sestřička třídu zevnitř zamkla. Tím se situace ještě zhoršila a v okolí školy se pohybovalo několik tisíc lidí. Začali po ulicích pronásledovat a bít Židy. Vrchní strážmistr Michal Zidor brzy poznal, že jde do tuhého a že jeho muži na zvládnutí davového běsnění nestačí. Městem letěla další fáma, že ve škole došlo k hanobení obrazů svatých a ke stržení kříže s ukřižovaným Ježíšem. Z přivolaných 30 vojáků místní posádky se někteří přidali na stranu násilníků, sami bili Židy a pronásledovali je až do bytů, kde se chtěli pronásledovaní ukrýt. Teprve rota dalších sto padesáti vojáků zjednala pořádek ve městě. Výsledek: 47 zraněných občanů židovské národnosti, z toho 15 těžce.

Konflikt jako příležitost

Autorský tým: Adam Čajka, Petra Frühbauerová, Eliška Hanzlová, Martin Jestřábek, Eva Malířová, Ondřej Stejskal

Sazba a grafická úprava: Filip Hauser

Korektury: Lucie Krejčí

Vytvořilo NaZemi, z. s.

Naší vizí je společnost, která přiznává právo na důstojný život všem. Společnost, jež chápe globální propojenost světa a vnímá svoji odpovědnost za dlouhodobou udržitelnost života na Zemi. Společnost reflektující vzájemnou závislost lidí, míst, ekonomik a přírody ve svém jednání. Společnost solidární a otevřená novým myšlenkám a představivosti, že jiný svět je dosažitelný.

Naší cestou je...

TRANSFORMATIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, které je nástrojem hluboké společenské změny, reflektuje současné problémy a vede k hledání jejich řešení.

DŮSTOJNÁ PRÁCE prospívající člověku i jeho okolí, vykonávaná z vlastní vůle a s plným vědomím jejího dopadu.

FUNGOVÁNÍ ORGANIZACÍ založené na důvěře a spolupráci, které lidem umožňuje rozhodovat o jejich práci a pomáhá jim naplňovat jejich potřeby.

ODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA pevně spjatá s odpovědnou výrobou, reagující na zhoršující se stav světa.

NERŮST a změna ekonomického systému, jež umožní uspokojit potřeby všech s respektem k limitům planety.

www.nazemi.cz